

Opgør med ligegyldigheden: Unge på ret spor

Vold mod skolelærere, brand i gaderne og bandekriminalitet. Det er et billede af virkeligheden i Danmark. Det skal der rettes op på. Godt nok er kriminaliteten generelt faldende, men den grove kriminalitet begået af unge er stigende. Overskrifterne afspejler en forråelse, som kan fordærve resten af samfundet. Det må ikke ske.

Det handler ikke kun om at stoppe den grove kriminalitet, der gør os utrygge. Det handler i lige så høj grad om respektløs opførsel overfor myndighedspersoner, der tjener vores samfund. Eller hærværk, herunder graffiti, der ikke bare ødelægger værdifuld fælles ejendom, men som også spreder ligegyldighed overfor vores fælles og andres ejendom.

En kriminel løbebane er for langt de flestes vedkommende ikke et bevidst valg. Det er ikke deres drøm om et godt liv. Vores mål er at hjælpe disse unge mennesker ind på rette spor, så de kan opnå et liv med mening. Samfundet og den enkelte er langt bedre tjent med, at problemer tages i opløbet, så det første smårapseri ikke får lov til at udvikle sig til hård kriminalitet. Ofte hører vi om eksempler på børn og unge, hvor kommunen, skolen og sociale myndigheder i en årrække har været vidende om problemerne, men ikke har grebet ind.

Ofte sættes konsekvens og forebyggende arbejde op som hinandens modsætninger. Det mener vi ikke, at det er. Der skal være tydelige og hurtige konsekvenser. Det skal stå lysende klart for den kriminelle, at personens adfærd ikke er acceptabel, og at denne adfærd har konsekvenser. Lige så betydningsfuldt er det for retsfølelsen. Forstår vi ikke dette, vil det give grobund for ligegyldighed og endda selvtægt.

Befolkningens tillid til retssamfundet er altafgørende. Derfor er det grundlæggende for befolkningens retsfølelse, at forbrydelsen bliver straffet retfærdigt. Føler befolkningen, at straffene er for milde, kan det føre til selvtægt, som er ødelæggende for ethvert retssamfund.

Den konsekvente linje bør også gælde overfor forældrene til de pågældende børn og unge. Alvorligheden skal stå helt klart. De skal tilbydes hjælp med rådgivning og anden opbakning. I den forbindelse skal man ikke undervurdere virkningen af en bøde eller tilbageholdelse af børnechecken, som regeringens nye forældreplæg giver mulighed for. Med konsekvens overfor små forseelser kan vi hjælpe familierne på ret køl, inden det går grueligt galt.

En liberal retspolitik, der gør op med ligegyldigheden og hjælper unge på ret spor må basere sig på følgende fem principper:

- Offeret skal altid sættes over gerningsmanden.
- Vold mod personer skal straffes hårdere end økonomisk kriminalitet.
- For at forebygge kriminalitet må vi sætte tidligt ind. Forebyggelse af kriminalitet og en tidlig indsats overfor børn og unge bør styrkes.
- Fuld og utvetydig opbakning til de myndighedspersoner, der tjener vores samfund.
- Ingen stiltiende accept af mindre lovbrud, da det vil medføre et skred i, hvad der er acceptabel adfærd.

Ansvar for eget liv og egne handlinger er det bærende princip

I et frit og demokratisk samfund som det danske kan vi kun stille en til ansvar for vores liv – os selv. Hver og en må vi tage ansvar for vores egne handlinger. Og kun vi kan afgøre, hvad vi vil med vores liv. Det synes måske at være store krav, men det er forudsætningen for den frihed, vi sætter så højt.

Når det gælder ansvaret for de umyndiges handlinger, så må ansvaret bæres af de, der har myndigheden. Børn er forældrenes ansvar. Der må naturligvis være en grænse, men i ganske vidt omfang må forældrene drages til ansvar for deres børns handlinger. Forældrene har ansvaret for deres børn. Alt andet er en underkendelse af friheden og ansvaret som forælder.

Forældrene har et ansvar, når de sender deres børn til demonstrationer, hvor vold og hærværk ligger tydeligt i luften. Forældrene har et ansvar, når de lader børnene gå rundt sent om aften eller ikke sørger for, at de rent faktisk møder op i skole. Og forældrene skal involveres ved myndighedernes første tegn problemer – om det er et simpelt tyveri, graffiti eller vold.

Vi har selv ansvaret for eget liv. Det forpligter forældre, der har myndigheden, til at tage ansvaret for deres børns liv.

Frihed og ansvar for egne handlinger betyder naturligvis ikke ligegyldighed overfor andre mennesker. Vi er forpligtede overfor hinanden og fællesskabet, det danske samfund. Det danske samfund har en unik høj sammenhængskraft. Baggrunden er, at så mange påtager sig deres personlige ansvar. Vi har et veludbygget offentligt system til at hjælpe mennesker med behov for hjælp. Men danskerne overlader det ikke blot til det offentlige. Vi tager personligt ansvar. Det er dette engagement, der gør vores samfund så stærkt. Alle der ønsker at være med, får en chance. Vi vil alle, der vil os.

Dette er almene principper for samfundet. De gælder os alle. Ønsker vi at bevare dem, så må vi imidlertid være meget årvågne overfor vores yngste generationer. Det er vores børn, der skal bære disse principper og værdier videre. Samtidigt er det også her faresignalerne, står tydeligst.

Færre personer begår kriminalitet – men en lille gruppe gør den mere rå
Kriminalitetsbekæmpelse er et højt prioriteret område for Venstre, og det har alene i de seneste 6 år resulteret i en stribe nye initiativer (se bilag 1 og 2). Kriminaliteten er i de senere år generelt faldet i Danmark, og det ser også ud til, at færre og færre unge får en kriminel løbebane. Men samtidig er der en tendens til, at der er en gruppe hårdkogte unge,

Venstres principprogram

Det liberale menneskesyn bygger på, at ethvert menneske har ret til ansvar for sit eget liv. Det enkelte menneske har også pligt til ansvar for sit eget liv. Forudsætningen for et godt samfund er, at hver enkelt føler et personligt ansvar for at yde en indsats og bidrage til fællesskabet.

Det enkelte menneske skal sikres retssikkerhed i forhold til lovgivningsmagten og den offentlige administration. Retssikkerheden skal sikres, uden at hensynet til lovovertræderen går forud for beskyttelsen af lovlydige borgere.

som begår mere alvorlig kriminalitet som for eksempel røveri og vold.¹ Det betyder, at den grove kriminalitet begået af unge faktisk er steget:

- Antallet af voldssager mod personer i offentlig tjeneste begået af unge er syvdoblet siden 1996.
- Antallet af anmeldte voldsforbrydelser er steget med 35 pct. siden 1995.
- Vold begået af unge mellem 15 og 20 år er steget markant²
- Antallet af anmeldelser om lovovertrædelser af 10-14 årige er på kun fem år steget med næsten en fjerdedel. Antallet af anmeldelser af voldsforbrydelser begået af 10-14 årige er fordoblet.³

Det er de kolde tal. Fjernsynsbilleder fra optøjer i danske byer sidste vinter og ikke mindst i forbindelse med rydningen af ungdomshuset bekræfter forråelsen. Ligesom de alt for mange eksempler på vold mod myndighedspersoner. Det er uacceptabelt.

Det kræver en bred indsats at bekæmpe ungdomskriminaliteten. Vi vil her komme med vores bud på, hvordan vi kan tage hånd om problemerne. Vi mener, at det skal gøres ved at:

- Sætte tidligt ind overfor de mindre søskende.
- Kræve, at forældrene påtager sig deres ansvar.
- Få myndigheden tilbage til myndighedspersonerne.
- Være konsekvente, når kriminaliteten er begået.

¹ Justitsministeriet, pressemeddelelse d. 26. september 2007.

² Justitsministeriets Forskningsenhed, december 2007

³ Danmarks Statistik, "Kriminaliteten 2006, november 2007", s. 17 og tabel 1.06.

De mindre søskende skal tidligt på ret kurs

Små problemer er nemmere at løse end store, og derfor skal vi tage fat i børn og unge, så snart problemerne viser sig.

Desværre hører vi alligevel alt for ofte, at lærere, idrætstrænere, klubledere, pædagoger og sundhedsplejersker kan udpege fremtidens problembørn og potentielle kriminelle. Og alt for ofte bliver forudsigelserne til virkelighed.

Det er en kommunal opgave at tage hånd om problemerne, inden de udvikler sig. Det er i børnehaver, SFO'er, skoler og andre institutioner, at problemerne først opdages. Det er allerede her, der skal sættes ind. Det er den tidlige indsats, eksempelvis familierådgivning, reserve-søskende ordninger, aflastning, familieklasser, fripas til fritidsaktiviteter, efterskoleophold, praktikpladser mv., der kan styrke barnet og den unges socialisering. Det kan hjælpe barnet til meningsfulde relationer til jævnaldrende, og respekt for voksne og de grænser, som de sætter.

I dag svigtes den indsats ofte, fordi alle håber, at problemerne enten løser sig selv, eller at andre tager hånd om dem. Desværre er det ikke altid tilfældet. Når et barn eller en ung er på vej ud i problemer eller trænger til omsorg og opmærksomhed skal der udvises ansvarlighed.

Vi kan identificere problemerne, men får ikke gjort nok ved dem. Retspolitisk er det på tide med et opgør med ligegyldigheden overfor disse børn. De skal ikke pakkes væk eller mandsopdækkes. De skal med konsekvens hjælpes på ret køl. Venstre foreslår, at:

- Præcisere kravene til kommunernes børne- og ungepolitik, så kommunerne forpligtes til at lave en målrettet plan til forebyggelse af asocial adfærd, vold og kriminalitet. Kommunerne skal i denne forbindelse også være forpligtet til at identificere risikogruppen af børn og unge i deres egen kommune. Hvorfor det er sådan, og hvad de vil gøre ved det. Kommunerne skal være forpligtet til at evaluere resultaterne af deres børne- og ungepolitik i hver valgperiode og indsende disse til KREVI. Alle kommuner skal i dag have en børne- og ungepolitik. Desværre har kun 10 kommuner en politik, der også omhandler det forebyggende arbejde.
- Kommunerne tilbydes en redskabskasse baseret på de gode erfaringer. Servicestyrelsen under Velfærdsministeriet skal stå for den praktiske indsamling og formidling ligesom de har gjort det med børne- og ungepolitikken generelt. Et

Mohammeds og Nasseems fodboldklub

I en baggård på Nørrebro i København har to »storebrødre« startet en fodboldklub, der rydder hylderne for pokaler og medaljer, når der er turneringer. Mohammed Khayat og Naseem Rama, der selv er vokset op og bor i Lundtoftegården, vil give drengene et alternativ til ballade og småkriminalitet.

»Man skal ikke mange meter uden for gården her, før man bliver tilbudt at købe hash eller spurgt, om man har noget at sælge. Når store drenge finder ud af, at her er lette penge, risikerer de at havne i et dårligt miljø,« siger Mohammed og Naseem.

»Da vi var 12-15 år gamle, var der ingen fritidstilbud til os, vi rendte rundt i gaderne,« fortsætter de to venner. Derfor søgte de og fik 100.000 kr. fra Hovedstadens almennyttige Boligselskab og Landsbyggefonden.

»I starten betalte vi af egen SU, men nu kom der penge til klubdragter og til at rejse rundt til turneringer for,« siger Naseem.

Kilde: Berlingske Tidende d. 13. maj 2008.

eksempel kunne være, at myndigheder tager fat i mindre søskende, når et ældre barn i familien indblandes i ungdomskriminalitet.

- Når problemerne viser sig, gennemfører kommunerne i dag samtaler med barnet/den unge og dets nærmeste relationer for at få et grundigt indblik i problemerne, og hvilken hjælp, der er brug for (disse undersøgelser kaldes § 50 undersøgelser). Desværre bliver disse undersøgelser ikke altid brugt aktivt, som redskaber til at bryde en uheldig cirkel. Det skal der ændres ved. Fremover bør undersøgelserne danne basis for en plan for den unges fremtid, der tager problemerne i opløbet.
- Regeringen tager initiativ til en undersøgelse af omfanget af vold og trusler blandt børn og unge, som ikke anmeldes til politiet. Undersøgelsen skal foretages blandt et repræsentativt udsnit af landets kommuner og kan tage inspiration i den undersøgelse som Center for Alternativ Samfundsanalyse foretog i København.
- Væsentlige kriminalitetsforløb skal evalueres. Hvorfor gik det, som det gik? Hvad vidste myndighederne, og hvilke tiltag iværksatte de? Denne viden kunne samles i Justitsministeriets Forskningsenhed eller Institut for Kriminologi på Københavns Universitet.
- SSP-samarbejdet skal styrkes og skrives ind i Serviceloven. I dag er samarbejdet beskrevet i flere forskellige bekendtgørelser, og spredt over Undervisningsministeriet, Justitsministeriet, Kulturministeriet og Velfærdsministeriet. Det er tid til at modernisere og præcisere samarbejdet. Dels skal den nyeste viden inddrages, herunder effekten af hurtig og konsekvent indsats, og dels skal de forskellige myndigheders forpligtelser stå helt klart. Det skal med andre ord sættes mere i system.
- Kommunerne skal sørge for, at der rent faktisk er fritidstilbud i børnenes nærområder, som de kan engagere sig i.
- Det frivillige foreningsDanmark skal bruges aktivt. Idræt kan nedbryde barrierer, fordi den giver børn mulighed for at være sammen på lige vilkår. Børn og unge kan være en del af et hold; få forståelse for andre og opnå deres respekt. Samtidigt kan idrætten give børnene og de unge et aktivt liv i bevægelse, som desværre ikke er givet for vanskeligt stillede børn i dag. Sidst men ikke mindst, så kan børnene få et netværk og rollemodeller hos de frivillige.
- Inden tvangsfjernelse på grund af kriminalitet bliver relevant tilbydes særlige ophold, der aftales med den unge og forældrene. Det kan være en privat eller offentlig virksomhed, der påtager sig at hjælpe den unge under ganske strikse rammer og med økonomisk støtte. Det skal dog være virksomhedens sociale ansvar, der driver det. Ideen er, at den unge skal opleve, hvordan der ikke blot stilles krav om et godt stykke arbejde, men også hvordan et veludført stykke arbejde giver anerkendelse. Det kunne være en mindre virksomhed, hvor den unge tilknyttes en ældre svend. Den unge skal lære at påtage sig pligter og opnå den respekt et veludført stykke arbejde giver. Senere kan han måske få job som arbejdsdreng eller opnå en læreplads. Udgangspunktet kunne være mesterlæren.

Schreiber: Bundlinje og samfundsansvar

Torben Schreiber har arbejdet med unge kriminelle i 15 år. Sammen med sin kone Kirsten Schreiber står han bag Schreiber Gruppen, der blandt andet består af Schreibers Møbelfabrik, Schreiber Tours og den privatejede institution "Satellitten". Her får kriminelle unge en ny chance for at begynde et normalt liv. Ansvar, respekt og tillid er vejen frem for de kriminelle unge, mener Torben Schreiber, som synes det er blevet for nemt at frasige sig et ansvar.

Kilde: Beskæftigelsesministeriet.

Sideløbende kan han modtage aftenundervisning i dansk og matematik. Det hele kan gradueres. I nogle tilfælde kan det endda kombineres med forflytning til anden landsdel, og der kan tilbydes relevant undervisning. Ikke kun private men også offentlige virksomheder bør påtage sig disse forpligtelser. Modellen bør udvikles i samarbejde mellem Håndværksrådet/DI, KL og Velfærdsministeriet.

- Regeringen bør under kommuneforhandlingerne diskutere den fremtidige finansiering af kommunernes forebyggelsesarbejde, herunder SSP, forældrerådgivning mv.

Søværnet

Søværnet har i flere år taget utilpassede unge fra Gellerup-området ud på dagstogter for at vise dem lidt om livet i uniform, og de muligheder, de har. Ideen er at hjælpe de unge på ret køl, og samtidigt få besat jobs og lærepladser. Århus Kommune og Søværnet har udelukkende positive ting at sige om projektet.

»Det har været en rigtig god oplevelse for alle parter. De unge siger samstemmende, at de har været glade for at være hos os, og vi har fået at vide, at de unge har fået mere selvtillid af turen, hvilket var hovedformålet,« fortæller orlogskaptajn Leif Petersen, SOK.

Kilde: Jyllands-Posten, d. 26. januar 2007.

Det er forældrene, som har ansvaret for deres børn

Forældrene må påtage sig deres ansvar for børnene. Velfærdsstaten, ofte kommunen, står til rådighed med en række tilbud. Det ændrer dog ikke ved det principielle, at børnenes adfærd er forældrenes ansvar.

I dag tilbringer børn en ganske stor del af deres dagligdag væk fra deres forældre. Det er en ufravigelig konsekvens af vores moderne samfund. Men at børnene tilbringer en stor del af deres vågne timer i daginstitution, skole eller SFO fritager ikke forældrene for ansvaret. Opdragelsen er forældrenes ansvar, ligesom det er forældrenes ansvar at vide, hvor børnene er, og hvad de foretager sig.

I foråret 2006 vedtog Folketinget en ganske principiel lovgivning om de såkaldte 'forældreplæg'.⁴ Den medfører, at hvis børn udebliver fra skole eller er på vej ud i kriminalitet, så kan kommunen tilbyde forældrekurser, hvor forældrene får hjælp til at udfylde deres rolle som forældre. Hvis forældrene ikke vil samarbejde, så har kommunen mulighed for at tilbageholde børnechecken. Det såkaldte forældreplæg er i det første år taget i brug i 16 kommuner og i 10 ud af 24 tilfælde har plægget betydet, at det enkelte barn er kommet ind i en positiv udvikling.⁵ Derfor mener Venstre, at vi skal videre af dette spor:

- Børnechecken bør tilbageholdes, når børnene udebliver fra folkeskolen eller begår kriminalitet, og forældresamtaler ikke har nogen virkning. Gyldigt fravær skal forsat ikke tælles med. Det alvorlige i situationen skal stå helt klart allerede ved de indledende samtaler. Det skal desuden defineres lokalt, hvilken adfærd, der udløser forældresamtaler.
- Hvis et barn er ude i problemer, og ikke er tilmeldt SFO eller anden relevant fritidsaktivitet, skal kommunen efter forældresamtaler kunne tilmelde barnet denne aktivitet for forældrenes regning.
- Har barnet eller den unge allerede en friplads, som blot ikke benyttes, så skal det også her være muligt efter forældresamtaler at tilbageholde børnechecken.
- Forældrene skal til enhver tid kunne gøres erstatningspligtige for deres umyndige børns adfærd. Også selvom selve inddrivelsen er mere bekostelig end det erstatningspligtige. Vi er opmærksomme på, at regeringen i øjeblikket ser på de juridiske muligheder for at føre dette synspunkt ud i livet.

⁴ L 108 Ændring af lov om social service og lov om en børnefamilieydelse. (Styrkelse af forældreansvaret). Vedtaget den 21. marts 2006.

⁵ Servicestyrelsen, "Evaluering af forældreplæg (SEL §57A)", december 2007.

Myndigheden tilbage til myndighedspersonerne

Myndighedspersoner fortjener bedre opbakning til at sige fra overfor respektløs opførsel. Respektløs opførsel er ikke acceptabel. Decideret vold står for den mest ekstreme adfærd, men ofte vil det blot være en eskalering af dårlig adfærd som hån eller trusler.

Vi vil bekæmpe denne asociale og grænseoverskridende adfærd overfor de mange mennesker, der hver dag gør en stor indsats for fællesskabet – blandt andet til gavn for vores børn. Kort sagt skal myndigheden tilbage til myndighedspersonerne. Venstre ønsker, at:

Vold mod skolelærere udbredt
Center for Alternativ Samfundsanalyse har kortlagt, hvor mange skolelærere, der har været udsat for vold eller trusler. Det har hver fjerde!

Analysen, der blev udført for Danmarks Lærerforening, havde til formål at kortlægge det psykiske arbejdsmiljø. Konklusionen er, at arbejdsmiljøet generelt er godt, men samtidigt afdækkede analysen det hidtil oversete problem med vold overfor skolelærere.

Kilde: Jørgen Møller Christiansen og Inge Larsen, "Lærerlivet på godt og ondt", maj 2007.

- Skolelederen skal have ret til at bortvise en elev, når samtaler med forældrene om barnets grove opførsel viser sig at ikke at lede nogen vegne.
- Alle offentlige myndigheder skal udarbejde et ordensreglement, der klart oplyser, hvilken adfærd myndighederne og de ansatte ikke vil acceptere, og hvordan de ansatte kan sige fra. Hvis de i den forbindelse finder det nødvendigt med ny lovgivning, så er vi meget lydhøre.
- Vi vil opfordre alle private selskaber, der udfører offentlige opgaver, til at udforme et lignende reglement.
- Vi vil opfordre KL til at indlede en drøftelse med Danmarks Lærerforening om yderligere styrkelse af skolelærernes myndighed.
- Vi vil opfordre de relevante myndigheder til at drøfte med de faglige organisationer indenfor politi, persontransport, sagsbehandling samt kommunal service mv., hvordan der kommer mere respekt for deres medlemmers arbejde.
- Landsdækkende kampagne der understreger det asociale aspekt i respektløs opførsel overfor de mennesker, der får vores samfund til at fungere. Dette skal underbygges med eksempler på, hvordan samfundet straffer denne adfærd, herunder konkrete domme. Kampagnen skal gennemføres i samarbejde med de relevante fagforeninger.

Succes med ordensreglement på Klostersvængets Skole i København

Klostersvængets Skole i København var tidligere præget af massive adfærdsproblemer hos eleverne. Da en af eleverne overfaldt en lærer fik skoleleder Karen Margrethe Grønland nok. Eleverne fik en seddel med hjem til forældrene med et klart budskab: Vold, trusler eller grænseoverskridende sprog betyder hjemsendelse efterfulgt af en alvorlig samtale med forældrene. Uden undtagelse. Også elevernes hærværk på skolen er der sat ind overfor. Hvis en elev smadrer noget med vilje idømmes eleven såkaldt "Klostertjeneste", der kort fortalt går ud på at yde en indsats for fællesskabet for at erstatte det man har ødelagt. Første år med ordningen blev ca. 30 elever sendt hjem. Siden er tallet faldet støt og i det seneste år er kun en elev blevet sendt hjem.

Kilde: Information 15. marts 2008 og Berlingske Tidende 31. marts 2008.

Konsekvens overfor den kriminelle

Når kriminalitetsforløbet er begyndt, skal vi sætte særdeles konsekvent ind og se på bedre måder at få personen videre i sit liv. Kriminel adfærd skal aldrig tolereres. Ikke bare af hensyn til retsfølelsen, men også af hensyn til lovbyrderens fremtidige respekt for loven, skal bruddet have konsekvenser – hurtigt. Intet sted er det mere relevant, end når vi taler ungdomskriminalitet.

Særlig hjælp til børn, herunder tvangsfjernelser

I Danmark foretages årligt omkring 14.000 anbringelser. Vi er et af de lande, som anbringer relativt mange børn. Omkring 1.200 børn anbringes med tvang. Familiepleje udgør fortsat omkring halvdelen af anbringelserne. De resterende indkvarteres på døgninstitutioner eller opholdsteder.

Derudover modtog lidt over 15.000 børn visse forebyggende foranstaltninger som personlig rådgiver, tilskud til kostskole, aflastningsophold, formidling af praktikophold mv.

Kilde: Velfærdsministeriets nøgletal.

Tidligere har der været en tendens til eftergiveness indtil den dag, hvor kriminaliteten blev så voldsom, at den medførte en betydelig straf afsagt ved dom. Fra dag ét skal konsekvenserne af lovovertrædelsen stå klart overfor den kriminelle. Der skal være kontant afregning. Vi skal samtidigt tage de små forseelser alvorligt. Selv mindre hærværk eller rapserier leder til moralskred, hvis ikke det er tydeligt for enhver, at det sanktioneres konsekvent og hurtigt.

- Tvangsfjernelser af ældre børn som følge af kriminalitet er ganske udbredt i Danmark. Målet er at forebygge, at en tvangsfjernelse bliver nødvendig, men når det kommer dertil, så skal der i tvangsfjernelsen være en målrettet udviklingsplan for de tvangsfjernede og ikke blot en opbevaring.
- Det skal ikke længere være muligt at give tiltalefravald – heller ikke ved førstegangssigtelser. Denne 'sanktion', der ligger mellem bøde og betinget dom, var ofte anvendt under SR-regeringen, men anvendes i dag langt sjældnere. Nu vil vi fjerne den helt fra redskabskassen. I stedet kan betingede domme gives på

bestemte vilkår, som der naturligvis følges op på. Overholdes de ikke indkaldes til ny strafudmåling.

- Vi anerkender problemerne med den stigende grove kriminalitet, der begås af unge under den kriminelle lavalder. Noget tyder på, at nogle forhærdede bandekriminelle forsøger at misbruge den kriminelle lavalders aldersgrænse ved at få helt unge til at begå grov kriminalitet. Derfor noterer Venstre sig over, at Kommissionen vedrørende ungdomskriminalitet behandler dette emne, og ser frem til at drøfte resultatet (se bilag 1). Uanset resultatet ønsker Venstre ikke at sende børn i fængsel, ligesom det heller ikke er tilfældet i dag med unge under 18 år. I lyset af kommissionens anbefalinger vil Venstre drøfte den kriminelle lavalder og mulighederne for sanktioner med konsekvens overfor børn under 15 år.
- Når en ungdomskriminel får sin første betingede fængselsdom, skal den unge til en orienterende samtale i et fængsel. Her kan den ungdomskriminelle ved selvsyn se, hvad et fængsel er, og samtidigt kan kriminalforsorgen forklare, hvad det vil sige at afsone en fængselsdom.
- Straksdomme overfor ungdomskriminelle. Domstolene skal prioritere alle sager med unge under 18 år. De kortere sagsbehandlingstider, der vil følge af domstolsreformen, skal først komme denne gruppe til gode.
- Domstolene skal behandle ungdomskontrakter indenfor en måned.
- Straksafsoning for ungdomskriminelle. Fra det øjeblik vedkommende er ikendt en fængselsdom skal afsoningen påbegyndes. For effektivt at standse en kriminel løbebane inden den eskaleres, skal konsekvenserne stå klart og ramme hurtigt. Vi har allerede indført princippet med de nye regler imod ulovlige knive i nattelivet, hvor en ulovlig kniv udløser 7 dages fængsel, der straks skal afsones. Vi ønsker, at princippet med straksafsoning skal gælde generelt for ungdomskriminelle.
- Som udgangspunkt skal hærværk medføre, at gerningsmanden bliver sat til at rydde op efter sig og stilles ansigt til ansigt med de personer, som hærværket gik ud over, såfremt den forurettede ønsker dette. Oveni straffes med almindelig bøde mv. Det er muligt i dag, men fremover skal det bruges.
- Graffiti-hærværk kræver særlig opmærksomhed. Selvom ødelæggelsen ofte sker på fælles ejendom og er vanskelig at opklare, så finder vi det vigtigt, at myndighederne kører en konsekvent linje. Dels at opklare hærværket og straffe gerningsmanden, men også konsekvent at fjerne graffiti. Det mindsker glæden ved hærværket. Samtidigt er det vigtigt at fjerne det tegn på ligegyldighed overfor fælles ejendom og andre mennesker, som graffitien står for.
- Ved tyveri og indbrud skal den unge som udgangspunkt konfronteres med den forurettede, såfremt denne ønsker dette. Oveni straffes på vanlig vis.
- De lukkede institutioner for børn og unge skal være tidssvarende og have en højere kapacitet. Desuden skal de fokusere skarpt på genopdragelse.
- Weekendfængsler skal bruges. Det giver den ungdomskriminelle mulighed for at følge sin skolegang, og opholdet vil synes ekstra bittert, når det sker på de tidspunkter, hvor vennerne fester. Unge skal fortsat være adskilt fra ældre. Vi ser det som helt naturligt at kombinere princippet omkring weekendfængsler med de nye muligheder for afsoning i eget hjem med elektronisk fodlænke, som Folketinget netop har vedtaget (se bilag 2).
- Straffen for forstyrrelse af den offentlige orden skal skærpes. Først og fremmest skal bødeniveauet hæves. I dag er bøden typisk på 500 kr.

- Flere personer, der bryder maskeringsforbuddet, skal i fællesskab kunne gøres ansvarlige for det de ødelægger under en voldelig demonstration eller deciderede optøjer. Vi ved, at der er en juridisk diskussion om dette spørgsmål, men en maskering i forbindelse med en fælles lovovertrædelse bør medføre en kollektiv straf overfor de maskerede.

Bilag

Bekæmpelse af kriminalitet er et fokusområde for Venstre. Efter syv år i regering har vi naturligvis fået gennemført en del tilbud og stramninger, og vi har flere på vej. Det er i dette lys, at forslagene skal ses, og derfor bringer vi her en kort oversigt over initiativerne i den seneste tryghedspakke og en liste over regeringens stramninger af retspolitikken siden 2001, som er relevante i denne sammenhæng.

Bilag 1: Tryghedspakkens initiativer⁶

Tryghedspakken blev aftalt som led i Finanslovsaftalen med DF og Ny Alliance. Pakken styrker indsatsen mod ungdomskriminalitet med øget forældreansvar, videoovervågning på særligt udsatte steder og flere pladser til unge kriminelle. Derudover afsættes midler til nyt materiel og særlige indsatser i politiet. Oveni sætter vi ekstra ind mod radikaliserings.

- **Skærpet forældreansvar:** Regeringen vil i juni 2008 fremlægge sin undersøgelse om anvendelsen og effekten af de virkemidler kommunerne har til rådighed i form af forældrekontrakter, pålæg og mulighed for at tilbageholde børnechecken. Det skal også vurderes, om kommunerne har de nødvendige redskaber til at hjælpe forældrene med at leve op til deres ansvar.
- **Forældres juridiske ansvar:** Kommissionen vedrørende ungdomskriminalitet får nu også til opgave at vurdere forældres juridiske ansvar for deres børns kriminelle handlinger, herunder se på mulighederne for at skærpe eller udvide forældrenes ansvar. Desuden skal det vurderes, om det er hensigtsmæssigt at ændre den kriminelle lavalder.⁷ Arbejdet afsluttes 1. halvår 2009.
- **10 nye sikrede pladser i døgninstitutioner til unge kriminelle** så antallet af pladser matcher behovet for sikrede pladser til unge. Med udvidelsen vil der i alt være 131 sikrede pladser til unge. Dermed er antallet af sikrede pladser udvidet med samlet 37 ekstra pladser siden 2004.
- **Øget videoovervågning på særligt udsatte steder:** Der er afsat en pulje på 5 mio. kr. årligt i 2008 og 2009 til opsætning af videoovervågningsudstyr. Puljen administreres af Rigspolitiet og udmøntes efter ansøgning fra de enkelte politikredse, der kan inddrage kommunerne i overvejelserne om, hvor der er behov for overvågning. Der ændres ikke på de gældende regler for videoovervågning.
- **Styrkelse af politiet** I lyset af de store opgaver politiet har haft i forbindelse med rydningen af ungdomshuset og den seneste tids uroligheder er afsat en reserve på 25 mio. kr. til dækning af uforudsete udgifter i politiet i 2008. Derudover afsættes en reserve på 10 mio. kr. årligt i 2008 og 2009 til nyt materiel og specialudstyr til politiet.
- **Øvrige initiativer:**
 - Flere midler til Hjælp Voldsofre
 - Bedre statistik om kriminalitet blandt indvandrere og efterkommere.

⁶ Læs den samlede aftale om tryghedspakke på Finansministeriets hjemmeside www.fm.dk.

⁷ Læs mere om Kommissionen vedrørende ungdomskriminalitet på Justitsministeriets hjemmeside.

- Ny flerårsaftale for Kriminalforsorgen bl.a. med flere penge til uddannelse af medarbejderne

Hårdere straffe for voldtægt, vold mv.

Folketinget vedtog i foråret 2002 lovforslag L 118, som medførte en klar skærpelse af straffene for voldtægt, vold, uagtsomt manddrab, uagtsom betydelig legemsbeskadigelse og forsætlig fareforvoldelse. Loven indebar endvidere en skærpelse af straffen for biltyveri samt en forhøjelse af strafferammen for deltagelse i forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted. Herudover blev der med lovændringen indsat en ny bestemmelse i straffeloven om menneskehandel, og samtidig forhøjedes strafferammen i straffelovens bestemmelse om menneskesmugling under skærpende omstændigheder.

Straf for fangeflugt mv.

Folketinget vedtog i foråret 2002 lovforslag L 140, hvorved det bl.a. blev gjort strafbart at undvige fra afsoning. Desuden er reglerne for udgang fra fængslerne blevet markant strammet under VK-regeringen. I foråret 2006 indførtes endvidere regler om, at personer, der udebliver fra afsoning uden lovlig grund, automatisk fratages muligheden for at få udgang i de første 3 måneder af deres afsoningsperiode (udgangskarantæne).

Handlingsplan til bekæmpelse af vold mod kvinder

Socialministeren og justitsministeren fremlagde i foråret 2002 en ambitiøs handlingsplan til bekæmpelse af vold mod kvinder. Regeringens handlingsplan har følgende mål: Signalere "nul-tolerance" over for vold i hjemmet, give ofrene den nødvendige støtte, bremse volden, bl.a. med behandlingstilbud til voldsudøveren og styrke myndighedernes tværfaglige indsats. Dette har bl.a. resulteret i overfaldsalarmer til voldstruede kvinder.

Straf for omskæring af kvinder i udlandet

Folketinget vedtog i foråret 2003 lovforslag L 183, som har gjort det muligt at straffe danske statsborgere og herboende personer, som i udlandet foretager eller medvirker til at foretage omskæring af piger, selv om den pågældende handling ikke er strafbar efter lovgivningen i det land, hvor den er begået.

Bortvisning af voldelige ægtefæller og samlever

Folketinget vedtog i foråret 2004 lovforslag L 218. Med loven har politiet fået mulighed for at fjerne en voldelig ægtefælle eller samlever fra familiens fælles hjem i en periode, hvis der er begrundet frygt for, at den pågældende vil begå nye overgreb mod sin ægtefælle/samlever eller børn.

Retfærdige og tidssvarende strafferammer

Folketinget vedtog i foråret 2004 lovforslag L 99 om en modernisering af strafferammerne i straffeloven. Reglerne sigter bl.a. mod, at overgreb mod mennesker generelt bliver straffet hårdere. Med loven forhøjedes bl.a. strafferammen for grov narkotikakriminalitet (straffelovens § 191) fra 6 til 10 år for eksempelvis store mængder hash og fra 10 til 16 år for hård narko. Endvidere skærpedes lovens regler om gentagelsesvirkning.

Skærpet straf for fupafsonere (falske afsonere)

Folketinget vedtog i foråret 2005 lovforslag L 9, som bl.a. medførte en skærpelse af straffen for den, som tilskynder en anden til at afsonere en fængselsstraf i sit sted, samt for falske afsonere.

Forstærket indsats mod kriminelle netværk (bandekriminalitet)

Regeringen styrkede i juni 2005 indsatsen over for kriminelle netværk og grupperinger. Der er tale om en tilpasning og udvidelse af rockerindsatsen til også at omfatte de kriminelle netværk og grupperinger, der begår alvorlig kriminalitet. Regeringen har samtidig intensiveret indsatsen mod utilpassede unge, der er på vej ind i en kriminel løbebane i form af forskellige forebyggende indsatser, hvor bl.a. de unges familier og netværk bliver inddraget for at få disse unge "på rette vej" igen.

Hurtigere afsoning af fængselsstraf

Regeringen har siden tiltrædelsen i 2001 gennemført en udvidelse af kriminalforsorgens kapacitet med henblik på at sikre, at personer, der er idømt fængselsstraf, indkaldes hurtigere til afsoning af straffen. Siden 2001 er antallet af fængselspladser blevet udvidet med ca. 540 pladser. Herudover har der i 2005 og i begyndelsen af 2006 været etableret ca. 170 midlertidige afsoningspladser på Langeland. Venterkøen til fængslerne er derved blevet afviklet.

Flerårsaftale for kriminalforsorgen 2004-2007

Regeringen indgik i november 2003 en flerårsaftale for kriminalforsorgen for 2004-2007 med Dansk Folkeparti. Aftalen sikrer kriminalforsorgen et bevillingsløft i aftaleperioden på knap 1.500 mio. kr., og antallet af fængselspladser øges betydeligt. Der er indført "nul-tolerance" i forhold til narkotika mv. samtidig med, at behandlingsindsatsen over for stofmisbrugere i fængslerne er styrket. Der er strammet op på rockernes afsoningsforhold, og straffene for kriminalitet begået under afsoning og af tidligere indsatte over for institutionen eller personalet er blevet skærpet. Med baggrund i princippet om "noget-for-noget" er der bl.a. indført mulighed for tidligere prøveløsladelse af indsatte, som under afsoningen gør en særlig indsats for at komme ud af den kriminelle løbebane.

Seneste flerårsaftale for kriminalforsorgen 2008-2011

Regeringen indgik i februar 2008 en politisk aftale med Dansk Folkeparti og Ny Alliance om kriminalforsorgens økonomi for perioden 2008-2011. Aftalen, der giver flere penge til kriminalforsorgen, indeholder bl.a.:

- En styrkelse af arbejdsmiljøet
- En stor uddannelsesreform for fængselsfunktionærer
- Styrket lederuddannelse og HR-opfølgning
- Bedre muligheder for at indsatte kan tage uddannelse under afsoning
- Bedre sikkerhed for de ansatte og flere sikrede pladser
- Bekæmpelse af ekstremisme i fængslerne
- Renovering af en række fængsler
- Oprettelse af en ny dokumentations- og evalueringssenhed

I alt tilføres kriminalforsorgen 1.271,6 mio. kr. i aftaleperioden, heraf 206,6 mio. kr. til nye initiativer. Endvidere frigøres og omprioriteres 102,1 mio. kr. Der investeres i aftaleperioden 200 mio. kr. i bygningsforbedringer og ny teknologi mv.

Styrket indsats over for negativt stærke fanger

Folketinget vedtog i foråret 2005 lovforslag L 12 om bl.a. indførelse af regler om begrænset fællesskab for "negativt stærke" indsatte. Med loven er der skabt hjemmel til generelt at begrænse de indsattes fællesskab til cellefællesskab (fællesskab mellem to indsatte på eget opholdsrum), når afsoningen af fængselsstraf sker i særligt udvalgte fængselsafdelinger og arresthuse. Med loven er der desuden skabt en udtrykkelig lovhjemmel til midlertidigt at begrænse eller ophæve fællesskabet i alle kriminalforsorgens fængsler, fængselsafdelinger og arresthuse, når helt ekstraordinære ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn gør det påkrævet.

Regeringen og Dansk Folkeparti har besluttet at styrke indsatsen yderligere over for "negativt stærke" indsatte med tilknytning til organiserede indvandrerbander. Initiativet, der er en del af finanslovsaftalen for 2006, omfatter bl.a. sektionering af fængselsafdelinger samt styrkelse af tilbud om undervisning i almen viden om det danske samfund.

Elektroniske fodlænker

Folketinget vedtog i maj 2005 lovforslag L 12 om en ny afsoningsform, hvorefter kortere fængselsdomme for overtrædelse af færdselsloven under visse betingelser kan afsones på bopælen under intensiv kontrol og overvågning – bl.a. med en såkaldt elektronisk fodlænke – frem for i et fængsel eller arresthus. Ordningen frigør fængselspladser og giver de dømte mulighed for under afsoningen at passe deres arbejde eller uddannelse.

I april 2006 vedtog Folketinget lovforslag L 86 om en udvidelse af fodlænkeordningen. Med loven er anvendelsesområdet for fodlænkeordningen blevet udvidet, så den også omfatter alle personer, der idømmes fængselsstraf i indtil 3 måneder, og som på gerningstidspunktet ikke var fyldt 25 år. Hermed er unge lovovertræderes muligheder for at bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet blevet forbedret, og reglerne vurderes bl.a. derfor generelt at kunne medvirke til at mindske risikoen for tilbagefald til ny kriminalitet.

Bredere anvendelse af fodlænker

Folketinget vedtog i juni måned 2008 lovforslaget L 97, der skal udvide anvendelsesområdet for ordningen vedrørende fuldbyrdelse af straf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol (den såkaldte fodlænkeordning). Det foreslås i lyset af de hidtidige gode erfaringer med fodlænkeordningen at udvide ordningen, så den kommer til at omfatte alle personer, der idømmes fængselsstraf i indtil 3 måneder, uanset alder og forseelse.

Behandlingsgaranti for indsatte stofmisbrugere

Folketinget vedtog i december 2006 lovforslag L 23, som bl.a. indebærer en styrkelse af behandlingsindsatsen over for stofmisbrugere i fængslerne. Desuden indebærer reglerne, at undersøgelse i fængsler m.v., der indebærer afklædning af en indsat, nu kun må foretages af en person af samme køn.

Handlingsplan mod volds- og ungdomskriminalitet

Justitsministeren og socialministeren fremlagde i foråret 2002 handlingsplanen "Stop volden" om bekæmpelse af volds- og ungdomskriminalitet. Handlingsplanen indeholder en række initiativer med henblik på at sikre mærkbare og målrettede reaktioner over for denne kriminalitet og et målrettet kriminalitetsforebyggende arbejde. Herudover omfatter handlingsplanen en række særlige initiativer rettet mod unges alkohol- og misbrugsrelaterede vold og hærværk.

Forebyggende indgreb overfor mindreårige

Folketinget vedtog i foråret 2004 lovforslag L 133 om indførelse af et klart hjemmelsgrundlag for politiets anvendelse af forebyggende tvangsindgreb over for børn under den kriminelle lavalder. Med lovforslaget ville der som hovedregel kunne foretages forebyggende tvangsindgreb over for børn under 15 år efter retsplejelovens almindelige regler herom, herunder adgang til advoktabistand. Lovforslaget byggede på Strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1431/2003 om forebyggende tvangsindgreb over for børn under den kriminelle lavalder.

Forstærket kamp mod narko

Folketinget vedtog i foråret 2004 lovforslag L 175 om en forstærket indsats mod narkomisbrug. Efter loven skal det som hovedregel medføre mindst bødestraf, når personer pågribes med ulovlige euforiserende stoffer, og derved ophørte den tidligere praksis med som regel at give advarsel i førstegangstilfælde. Desuden skærpedes straffen for at udbrede ulovlige euforiserende stoffer i festmiljøer.

Skærpede regler om besiddelse af knive

Folketinget vedtog i foråret 2004 lovforslag L 97 om skærpelse af våbenlovens regler om knive. Med lovændringen blev våbenlovens forbud mod at bære kniv på offentligt sted udvidet til også at omfatte små foldeknive, som kan fastlåses i udfoldet position. Endvidere blev forbuddet udvidet til også at gælde på uddannelsessteder og i ungdomsklubber mv., hvor unge typisk færdes. Desuden skærpedes straffen for ulovlig besiddelse af kniv.

Styrkelse af indsatsen mod ulovlige skydevåben og knive på offentligt tilgængelige steder

Folketinget vedtog i juni måned 2008 lovforslaget L 171, der styrker indsatsen mod ulovlig besiddelse af skydevåben og knive på offentligt tilgængelige steder. Lovforslaget indebærer bl.a., - at der indsættes en bestemmelse i straffeloven om ulovlig besiddelse

m.v. af skydevåben på offentligt tilgængelige steder med en strafferamme på 4 års fængsel, - at straffen for besiddelse af ulovlige skydevåben på offentligt tilgængelige steder med tilhørende ammunition i førstegangstilfælde normalt vil være 6 måneders fængsel, - at der bliver mulighed for af hensyn til retshåndhævelsen at varetægtsfængsle i sager om ulovlig besiddelse m.v. af skydevåben på offentligt tilgængelige steder, - at der i førstegangstilfælde som hovedregel skal udmåles en straf på 7 dages fængsel for ulovlig besiddelse af kniv på offentligt tilgængeligt sted, og - at helt korte frihedsstraffe for overtrædelse af våbenlovgivningen ikke vil kunne afsnes efter reglerne om afsoning på bopælen under intensiv overvågning og kontrol (såkaldt fodlænke).

Skærpe af bødeniveauet ved besiddelse af euforiserede stoffer til eget forbrug
Folketinget vedtog i juni 2007 lovforslag L 201 A, som bl.a. indebærer, at bødestraffen ved ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug bliver skærpet. Hermed understreges det, at ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer har klare strafferetlige konsekvenser. Samtidig lægges der op til, at sådanne sager i videre omfang end i dag skal kunne afgøres med advarsel i tilfælde, hvor sociale forhold taler for at meddele en advarsel, og vedkommendes brug af euforiserende stoffer skyldes en stærk afhængighed af f.eks. heroin.

Indførelse af et såkaldt hooligan-register

Folketinget vedtog i april L 38, der skal forebygge uroligheder og øge sikkerheden for tilskuere og andre tilstedeværende ved bestemte idrætsbegivenheder, bl.a. ved at der kan meddeles en person generel karantæne mod at indfinde sig ved bestemte sportsbegivenheder i hele landet i indtil 2 år.

Hurtigere behandling af straffesager

Folketinget vedtog i juni måned 2008 lovforslaget L 78, der skal begrænse langvarige sigtelser og varetægtsfængslinger i straffesager. Desuden indeholder lovforslaget forskellige tiltag med henblik på generelt at bidrage til en hurtigere behandling af straffesager.

Skærpet straf for uagtsomt manddrab i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel

Folketinget vedtog i juni 2005 lovforslag L 161, der medførte en skærpe af straffen for uagtsomt manddrab/betydelig legemsbeskadigelse i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel. Sådanne forhold straffes nu lige så strengt som uagtsomt manddrab/betydelig legemsbeskadigelse i forbindelse med spirituskørsel.

Konfiskation af knallerter

Folketinget vedtog i juni måned 2008 lovforslaget L 96, der medfører der som udgangspunkt skal ske konfiskation af knallerter, som er blevet konstruktivt ændret, eller som - uanset årsagen hertil - kan køre 43 km i timen (lille knallert) eller 64 km i timen (stor knallert) eller derover, når den pågældende ejer eller bruger én gang tidligere har gjort sig skyldig i en tilsvarende lovovertrædelse.

Hårdere straf af flugtbilister

Folketinget behandler i øjeblikket L 164, der skærper straffen for trafikanter - i praksis typisk bilister - der flygter fra et færdselsuheld. En trafikant, der flygter fra et færdselsuheld, som viser sig at have haft ikke ubetydelig personskade til følge, skal som

udgangspunkt idømmes en kort frihedsstraf på 10-20 dages fængsel. I de groveste sager om flugtbilisme, dvs. de sager, hvor en person forsætligt undlader at hjælpe en anden trafikant, der ved uheldet har pådraget sig betydelig personskade, skal som udgangspunkt idømmes en frihedsstraf på 2-3 måneders fængsel. Der skabes hjemmel til at frakende førerretten alene som følge af flugtbilisme.